

Ntomo ya ba locataire na Maine: Kobima na ndako

Makambo ya motuya mpo ete babimisa yo na ndako te

Bazali kobimisa yo na ndako? Obangi ekomela yo kala te?

Mpo na koyeba koleka na ntina ya ntomo na yo soki bazali kobimisa yo na ndako, yaka na séance ya information virtuelle elongo na avoka ya PTLA ba mardi nyonso na ngonga ya 9 heures.

Ebandeli

Mokanda oyo ezali koyanola mituna mingi bafuti ndako na Maine bazali na yango na makambo matali ntomo na bango. Engumba moko na moko ezali na mibeko mpo na kobatela bafuti ndako - mokanda oyo etali kaka mibeko na engumba ya Maine. Soki ofandaka na libanda ya Maine, mpe ozali koluka lisungi to mpe koyeba koleka, meka [LSC Legal Aid Finder](#)

Soki ozali koluka nini esengeli osala soki mokolo lopango na yo alingi abimisi yo, mokanda na biso '[Nini esengeli nasala soki mokolo lopango alingi abimisa nga?](#)' ekosunga yo. Mokanda oyo ezali na oyo esengeli oyeba na maye matali ntomo na yo soki ozali mofuti ndako mpe balingi babimisa yo, ezali mpe na oyo esengeli osala soki mokolo lopango alingi abimisa yo-mpe wapi okoki kozwa lisungi.

Mokolo lopango akoki kokata mayi to courant to mpe kochanger fungola na nga, to mpe kobimisa nga yambo akende epayi ya bazuzi?

Te! Na engumba ya Maine, mokolo lopango na yo akoki kobimisa yo na makasi te. Esengeli ete mokolo lopango na yo azwa motindo epayi ya bazuzi yambo abimisa yo.

Soki mokolo lopango na yo ameki kochanger fungola na yo, kozwa biloko na yo, to mpe kokata mayi to courant, abuki mibeko. Soki omemi ye epayi ya bazuzi mpe osengi lisungi na lombango, bazuzi bakoki kokanga mokolo lopango mpe kotinda ye afuta yo oyo obungisi to mpe 250 \$, elongo na mbongo ofuti epayi ya bazuzi. Soki ozali na avoka mpe olongi kosamba, bazuzi bakoki mpe kosenga mokolo lopango na yo afuta mbongo ya avoka na yo.

NOTE: Kompani ya courant esengeli etala soki bato bazali kofanda na ndako yambo bakata courant soki mokolo lopango asengi. Soki ondimi kota courant na kombo na yo, mpe kofuta bafactures, kompani ya courant ekoki kokata yo te. Ezali ndenge wana mpo na bakompani nyonso ya letat oyo ekambami na Maine Public Utilities Commission (PUC), lokola bakompani ya mayi, ya alo-allo ya singa, mpe ya gaz naturel.

Esengeli ete mokolo lopango na nga azala na ntina mpo na kobengisa nga ?

Ekeseni soki okotaki ndako kaka na maloba, to mpe ozali na mokanda ya bozweli ndako.

Soki ozali na mokanda ya bozweli ndako

Mingi mingi mokolo lopango asengeli azala na ntina mpo na kobimisa yo. Ezali ndenge moko soki ozali kofanda na ndako efutami na letat to mpe ozali na ndako na yo moko na parc ya ba ndako mobiles.

Soki okotaki ndako kaka na maloba (na mokanda te)

Mokolo lopango na yo akoki kobimisa yo ata apesi ntina te. Kasi, esengeli ayebisa yo na mokanda, mikolo 7 liboso, to mpe mikolo 30 liboso. Ba exception ezali, okomona yango awa na se.

Esengeli ete mokolo lopango akebisa nga yambo abimisa nga?

Iyo. Préavis oyo okozwa etali ndenge nini ozwaki ndako.

Soki ozali na mokanda ya bozweli ndako

- Mokolo lopango akoki kobimisa yo soki "obuki mibeko" ya mokanda ya bozweli ndako. Elingi koloba ete obuki mibeko ya motuya oyo ezalaki na mokanda ya bozweli ndako, lokola efuteli ndako, kotungisa bafuti ndako misusu, kobevisa biloko, to mpe

makambo misusu. Esengeli ete oyeba mokanda ya bozweli ndako na yo elobi nini, mpo ete oyeba nini ondimi kosala. (Note: Ozali na ntomo ya ndenge moko soki mokolo lopango "abuki mibeko" ya mokanda ya bozweli ndako. **Tanga awa mpo na koyeba koleka.**)

- Soki "obuki mibeko" ya mokanda ya bozweli ndako, mokolo lopango akoki kopesa yo préavis ya kobima na ndako, ekoki kozala mikolo 7, to mpe koleka, lolenge kaka ekomami na mokanda na yo ya bozweli ndako. Esengeli ete préavis na yo eyebisa yo ete ozali na makoki ya kokende epayi ya bazuzi soki olingi babimisa yo te. **Tanga koleka na ntina ya préavis ya mikolo 7 awa.**
- **Suka ya tango ya kofutela ndako.** Soki mokanda na yo ya bozweli ndako elobi te ete ekobandela soki tango ya kofutela esili, mokolo lopango na yo akoki kokende kotala bazuzi ata apesi yo préavis te. Akoki kosala yango kaka na mikolo 7 oyo elandi suka ya tango na yo ya kofutela. Lokola, ozali na location ya mbula moko oyo ekosila na mokolo ya 31 Aout 2022. Mokolo lopango na yo akoki kofunda yo epayi ya bazuzi wuta 1er Septembre kino 7 Septembre 2022, mpo ete babimisa yo na ndako, ata bapesi yo préavis te. (**Soki ndako na yo efutami na letat, kofutela na yo ebandelaka yango moko, na yango, paragraphe oyo ezali mpo na yo te.**)

Soki okotaki ndako kaka na maloba (na mokanda te):

Mokolo lopango asengeli apesa yo mokanda ya préavis ya mikolo 30 to mpe 7, to mpe akoki Kotiya yango mbala moko na mokanda moko. Préavis esengeli eyebisa yo ete ozali na makoki ya kokende epayi ya bazuzi soki olingi babimisa yo te. Ebengami "Avis d'expulsion."

Mokanda ya préavis ya mikolo 30

Mokolo lopango na yo akoki kobimisa yo na ndako soki apesi yo préavis ya mikolo 30, ata azali na ntina ya motuya te.

Exceptions: Okoki kotikala na ndako soki mokolo lopango alingi abimisa yo mpo na kofutisa yo likambo (représailles) to mpe konyokola yo mpo ete ozali mopaya (discrimination illégale). Tanga maye matali **Représailles** mpe **Discrimination** awa.

Préavis ekoki kosilisa kofutela ndako te, kino mokolo oyo esengelaki ofuta ndako ekokoka, to mpe mbala sima. Lokola, soki ofuti ndako kino suka ya juin, préavis na yo ekoki kosila liboso ya 30 juin te. Lissu, esengeli ete préavis epesa yo mikolo 30 na yo, nyonso. (Lokola: Préavis mpo na kosilisa kofutela ndako na mokolo ya 30 juin, esengeli epesama yambo mokolo ya 31 mai ekoka.) Soki préavis elandi motindo wana te, okoki koboya kobima to mpe okokoki kosala ete obima te to mpe obakisa mikolo yambo obima. Senga toli na maye matali mibeko.

Mokanda ya préavis ya mikolo 7

Mpo na kobimisa yo na mokanda ya préavis ya mikolo 7, esengeli ete mokolo lopango na yo azala na ntina mpe akomela yo yango na mokanda. Soki okotaki ndako kaka na maloba (na mokanda te), bantina esengeli ezala oyo elandi:

- Obebisi mpenza ndako mpe obongisi oyo obebisi te.
- Ozali kotungisa bafuti ndako misusu, to mpe bato zingazinga. (Lokola: Ozali koswana na bato ya zingazinga, ozali kotika bango te balala, to mpe ozali kobebisa biloko na bango.)
- Okomisi ndako bosoto mpenza mpe bakoki lisusu kofanda kuna te.
- Osali bafungola misusu mpe oboyi kopesa moko na mokolo lopango. (**Tanga awa mpo na koyeba koleka na ntina ya mobeko oyo**).
- Ozali kodefa mbongo ya ndako wuta mikolo 7, to mpe koleka.

Soki ofuti ndako te (mpe okotaki ndako kaka na maloba), préavis esengeli eloba makombo oyo mibale:

"Soki ofuti mbongo ya ndako yambo mikolo ekomami na préavis ekoka, préavis oyo lokola ezali mpo na ba arriérés, ezali lisusu na ntina te."

"Na sima mikolo ya préavis ekoka, soki ofuti ba arriérés nyonso ya ndako, ofuti mpo na sanza yambo mikolo ekoka, mpe ofuti mbongo ya mikanda oyo mokolo lopango afutaki yambo bapesa ye mokanda ya possession na suka ya procédure ya expulsion, okoki kozonga lisusu na ndako."

Elingi koloba ete okotaki ndako kaka na maloba mpe okoki kotikala na ndako, na kofutaka mbongo oyo ozali kodefa. Na sima ya mikolo 7, soki ofuti te oyo ozali kodefa sanza elekaki yambo mokolo ya kofuta ndako ekoka, esengeli ete ofuta ba sanza mibale mpo na kotikala na ndako. Okoki kosala ete obima na ndako te, soki ofuti ba sanza nyonso ozali kodefa, nasima mokolo lopango amema yo epayi ya bazuzi mpo na kobimisa yo na ndako. Kasi, mpo na kosala ete babimisa yo te, esengeli ofuta mbongo oyo ozali kodefa elongo na mbongo mokolo ndako afutaki epayi ya bazuzi. Mbongo yango ezali:

- mbongo ya signification ya mikanda ya mibeko
- mbongo ya kotika mikanda

Makoki na yo ya suka mpo na kotikala na ndako ezali yambo bazuzi bapesa "mokanda ya possession". Mokolo lopango na yo akoki kozwa mokanda yango mikolo 7 yambo bazuzi bapesi mitindo.

Esengeli ete mokolo lopango to mpe agent na ye apesa nga "avis d'expulsion" ye moko?

Iyo. Soki okoti ndako kaka na maloba, esengeli ete mokolo lopango to mpe agent na ye, apesa préavis ya mikolo 7 to mpe 30 na mofuti ndako ye moko. Esengeli te préavis epesama na shérif.

Exception: Esengeli ete mokolo lopango, to mpe agent na ye asala makasi mbala misato mpo na kopesa yo préavis na maboko.

Soki bamoni yo te sima ya mbala misato, bakoki kotinda yo préavis, to mpe kotika copie na ndako na yo.

Nini ekoleka soki nazali kofuta ndako epayi ya mokonzi na nga ya mosala?

Soki mokolo lopango na yo azali mpe mokonzi na yo ya mosala, akoki kokende epayi ya bazuzi mpo na kobimisa yo, ata apesi yo mokanda ya préavis liboso te. Senga toli na maye matali mibeko. Esengeli kaka mokolo lopango na yo akende epayi ya bazuzi mpo na kobimisa yo.

Nini ekoleka soki nabimi ndako te na sima ya kozwa "avis d'expulsion" ?

Mokolo lopango na yo akoki kokende epayi ya bazuzi mpo na kobimisa yo! Soki obimi te liboso mikolo ya préavis ekoka, mokolo lopango na yo akoki kofunda yo epayi ya bazuzi. Babengaka likambo yango na lopoto "Entrée et Détention Forcées". (Elingi koloba te ete mokolo lopango akoki kokota na ndako na yo na makasi, to mpe akoki kokanga yo.) Mikanda elobi ete mokolo lopango na yo alingi abimisa yo. Akosenga bazuzi basala audience mpo na koyeba soki esengeli babimisa yo na ndako. Soki oboyi babimisa yo na ndako, ozali na makoki ya kosenga bazuzi bayoka yo. Mokolo lopango akoki te kosala ete obima ndako na makasi, soki bazuzi bapesi mitindo te.

Makambo oyo ekolekana:

Bakopesa yo assignation elongo na plainte

- Shérif adjoint moko akopesa yo mikanda ewuti epayi ya bazuzi: assignation na plainte.
- Mokolo lopango akoki kotinda yo mikanda wana mokolo elandi mikolo ekomami na préavis.
- Assignation ekoyebisa yo mokolo, ntango mpe esika bazuzi bakoyoka yo.
- Esengeli ete ozwa mikanda mikolo koleka 14 te, yambo bazuzi bayoka yo.

- Esengeli ete officier asala makasi mpo na kopesa yo mikanda wana na maboko mbala misato na mikolo misato. Soki esimbi te, mokolo lopango akoki kotinda yo mokanda mpe kotika copie na ndako na yo, na esika wapi okoki komona yango (lokola liboso ya porte na yo). Sima na yango, mokolo lopango akotika mokanda ya affidavit epayi ya bazuzi, mpo na koyebisa bango maye asali mpo na koyebisa yo.
- Soki ozali na makoki te ya kozwa avoka mpo na kosunga yo, **tanga ndenge nini okoki kosala na mokanda na biso 'Nini esengeli nasala soki mokolo lopango alingi abimisa nga ?'** - ezali na makambo ebele na ntina ya oyo esengeli osala.
- **Senga na lombango toli na maye matali mibeko.**

Audience ya bazuzi ya expulsion

- Soki okoki koyokana na mokolo lopango na yo te, okoki kosenga audience. **Tanga awa mpo na koyeba ndenge nini obongama mpo na audience.**
- Na audience epayi ya bazuzi, mokolo lopango akoyebisa zuzi préavis nini apesaki yo mpe mpo na nini alingi abimisa yo na ndako. Na sima, okozala na makoki ya koloba mpo na nini esengeli babimisa yo na ndako te. Tanga koleka na section oyo elandi, mpo na koyeba ba défenses oyo bato balobaka ebele mpo na babimisa bango na ndako, na Maine
- **Yaka na ntango mpo na audience na yo.**
- Soki okeyi audience kasi ozali na avoka te, senga ete ba enregistrer audience. Tinda mokanda epayi ya bazuzi yambo ngonga ekoka. Mokanda na yo esengeli etindama 24 heures yambo ya bokutani. Mpe senga lisusu ba enregistrer tango okokutana na bazuzi.
- Zuzi akoki koloba na yo ete esengeli osala "médiation" yambo ozala na audience. Soki boyokani na médiation te, bokokende na audience epayi ya bazuzi. Kondima eloko te soki ososoli yango te, to mpe okoki kosala yango te.

Ba défenses ya expulsion oyo ezalaka mingi na Maine

Défense ya préavis esalemi na ndenge ya mabe

Mokolo lopango na yo asengeli alanda mibeko nyonso ya ba préavis. (Mibeko ya ba préavis **epesami likolo**.) Soki obanzi ete préavis na yo elandi mibeko nyonso te, loba yango epayi ya zuzi. Soki zuzi amoni ete mokolo lopango na yo alandi mibeko nyonso te, mokolo lopango akolonga te, mpe esengeli abandela procédure mpo na kobimisa yo.

Défense ya ndako ya bosoto to mpe ya likama

Soki mokolo lopango na yo alingi abimisa yo mpo ete ozali kodefa mbongo ya ndako, okoki kosala ete otikala na ndako soki ndako na yo ezalaki na likama monene mpe mokolo lopango

aboyi kobongisa yango. Ebengami na lopoto "défense de garantie d'habitabilité" mpo ete mokolo lopango akotisi yo te na ndako ya malamu lokola alobaki. (Tala **Ntomo ya bafuti ndako na Maine: Ndako ya bosoto to mpe ya likama.**)

Soki zuzi amoni ete mokolo lopango abongsaki likama oyo ezalaki na ndako te, mpe oyo oyebisaki ye, okoki kosenga bazuzi:

- Basala ete olanda lisusu mokanda ya bozweli ndako te, To MPE
- Batika ofanda na ndako mpe ofuta na talo moke, kino mokolo lopango abongisa ndako ndenge esengeli. Soki otikali na ndako, zuzi akoloba mbongo boni ya ba sanza ya kala esengeli ofuta, kasi na talo moke.

Défense na ntina ya représailles

Na ba sanza motoba oyo eleki, soki:

- ofundi ye na engumba mpo ete atosi mibeko te
- osengaki ye na mokanda, abongisa ndako ndenge esengeli
- osalaki plainte mpo na logement équitable (discrimination) epayi ya mikonzi ya mboka,
- bazali konyokola yo na ndako, kosangisa nzoto na yo na makasi, kotungisa yo (**tanga koleka**) to mpe
- obandi, to mpe okoti na lisanga ya bafuti ndako,

Okoki kozala na défense ya représailles. Mokolo lopango na yo akoki kobimisa yo kaka soki alakisi ntina mosusu oyo esengeli abimisa yo. Soki okoki koyokana na mokolo lopango te, esengeli oyebisa zuzi ete ozali na défense ya représailles, soki osali moko ya makambo oyo ekomami likolo, na ba sanza motoba oyo eleki.

Keba: Soki zuzi andimi ete mokolo lopango azali na ntina ya motuya mpo na kobimisa yo (lokola ozali kotungisa makasi), bakoki kobimisa yo na ndako. Lisusu, mibeko endimi défense wana te ntango balingi kobimisa yo mpo ete ofuti ndako te, to mpe obebisi ndako mpenza, bakondima yango kaka soki omeki "**kobongisa mpe kolongola mbongo**" mpo ete ndako ezalaki na likama mpenza. **Mibeko ndenge na ndenge ezali mpo na kobatela bato oyo banyokolaka bango na ndako, basangisaka nzoto na bango na makasi, to mpe batungisaka bango.**

Ozali mpe na ntomo ya koboya kofuta mbongo koleka soki mokolo lopango amatisi mbongo ya ndako na ntina te, mpe ya kofuta courant na mayi te. (Tala mikanda na **Ntomo ya bafuti ndako ya Maine: Kofuta ndako mpe Ntomo ya bafuti ndako ya Maine: Mbongo ya chauffage, mayi mpe courant ya bisika ya bosangani.**)

Soki mokolo lopango alingi abimisa yo mpo na bantina oyo, yebisa zuzi. Ba défenses oyo ekoki kosala ete babimisa yo te.

Défense ya discrimination

Esengeli te ete babimisa mpo na:

- loposo
- langi
- kimwasi to kimobali
- soki olingaka basi to mibali
- bokono ya nzoto to mpe ya mutu
- esika osambelaka
- bakoko na yo, to mpe mboka nini owuti
- ozali kozwa lisungi ya letat,
- ozali komeka kozwa motindo ya bobateli na ntina ya moto mosusu, to mpe
- ozali na mwana kasi molongani te, ozali na zemi to mpe ozali na bana

Tanga koleka na ntina ya discrimination.

Note: Soki yo to mpe moto ya libota na yo azali ebosono, mikolo mapango ebele basengeli bandima ba "aménagements raisonnables" mpo ete okoka kofanda na ndako. Okoki kosenga lisungi yango, ata bapesi yo avis d'expulsion. Esengeli te ete bazuzi bandima te ete mokolo lopango na yo abimisa yo soki ameki kosala ba "aménagements raisonnables" te. Meka koluka avoka asunga yo na défense oyo. **Tanga koleka na mokanda na biso etali Libateli ya ndako mpo na bato ya ebosono mpe mabota na bango.**

Keba: Mokolo lopango na yo akoki kozala na bantina ebele mpo na kobimisa yo. Ata ozali na défense ya malamu mpo na moko ya ba ntina, zuzi akoki kotika mokolo lopango abimisa yo soki azali na ntina ya motuya mpo na kobimisa yo na ndako.

Bazuzi bakopesa nga mwa ntango mpo na kokende?

Bazuzi mingi bakanisaka te ete mibeko epesi bango nguya ya kobakisa yo ntango na ndako soki ozali na défense ya motuya te. Okoki komeka koyokana na mokolo lopango to mpe avoka na ye mpo ete bapesa yo mwa ntango. To mpe, soki ozali na makoki ya koloba na médiateur ya bazuzi, okoki komeka kozwa ntango moke na nzela ya médiation. Soki boyokani te, bazuzi bakopusa mokolo oyo okobima na ndako te.

Bakoki kobimisa nga na ntango ya hiver, to mpe soki nazali na bana?

Iyo. Mibeko ya Maine epesi makoki na mokolo lopango na yo abimisa yo na ndako mokolo ni mokolo, ata ozali na bana. Kasi, bakoki kobimisa yo te na ntina ete ozali na bana. **Mingi koleka na ntina ya Discrimination illégale**

Note: Soki babimisi yo, bana na yo bazali kaka na ntomo ya kokende kelasi. Tanga makambo etangi mibeko mpo na bana awa: **Ntombo ya bayokeli bazangi ndako mpo ete bakende kelasi.**

Nini ekoleka soki na keyi na audience d'expulsion te?

Soki okeyi na audience d'expulsion te, kasi mokolo lopango akeyi, akolonga. Mingi mingi zuzi akopesa mokano "par défaut" mpe okolonga te. Na sima, mokolo lopango akoki kozonga epayi ya bazuzi sima mikolo 7 mpo na kozwa "mokanda ya possession."

Soki ozali kodefa mokolo lopango mbongo ya kofuta ndako, to mpe ya kobongisa biloko, akoki te kosenga mokano mpo na likambo yango na ntango ya audience d'expulsion. Akoki kaka kosenga motindo ya kobimisa yo na ndako. Mokolo lopango na yo akoki kosambisa yo sima soki alingi, soki ozali kodefa ye mbongo.

Nini ekoleka soki na keyi epayi ya bazuzi mpe nalungi te?

Soki zuzi alobi ete olongi ete mpe osali appel te, mokolo lopango akoki kozwa "mokanda ya possession" na sima ya mikolo 7.

"Mokanda ya possession" ezali nini?

Mokanda wana ewuti epayi ya bazuzi mpe epesi mokolo lopango makoki ya kozwa ndako na ye epayi na yo. Mokolo lopango na yo akoki kosenga na shérif adjoint to mpe polisi apesa yo copie ya mokanda yango. Esengeli ete obima ndako na 48 heures na sima ya kozwa mokanda yango. Soki obimi te, okokoma moyibi. Nasima na yango, mokolo lopango akoki kobenga bapolisi mpo ete babimisa yo na makasi (mpe kotiya biloko na yo na dépôt, kasi yo moko moto okofuta).

Nakoki kosala appel na likambo na nga?

Iyo. Okoki kosala appel na likambo na yo soki obanzi ete bazuzi bapesi mokano ya mabe.

Ezali na mokolo esengeli oleka te yambo osenga appel. Appel nyonso esengeli esengama liboso ba pesa "mokanda ya possession" (tala likolo). Mpo na kozala na kimya, senga appel epayi ya bazuzi ya district, na mikolo 6 elandi mokolo oyo zuzi apesi mokano na ye mpe olongi te. (Mokolo ya suka mpenza ezali mikolo 30 sima mokano epesami, soki "mokanda ya possession" epesami nanu te.)

Na appel, okoki kosamba lisusu elongo na jury. Mpo na kosamba elongo na jury, esengeli ete olakisa bazuzi ete yo na mokolo lopango boyokani te na makombo oyo boyaki kosamba. Soki boyokani te kaka na oyo mibeko elingi koloba, zuzi ya appel akotala kaka mikanda ya

audience na bino ya liboso, mpo na kotala soki zuzi abetaki libaku na maye matali mibeko, ntango apesaki mokano na ye.

Bongama mpo na kofuta ndako na mokolo lopango, to mpe na compte séquestre ya bazuzi ntango ozali kosenga appel.

Soki olingi kosenga appel, mingi-mingi soki olingi kosamba elongo na jury, meka kozwa avoka. Ekozala makasi mingi soki osali yango yo moko. **Bazuzi bapesi mokanda ya appel awa**, kasi kokoma na mokanda wana ezali kaka likambo ya liboso mpo na kosenga appel.